

پرسون گزارش می دهد؛ حذف صفر یا کمرنگ کردن؟

احسان سلطانی: کمرنگی صفرهای اسکناس فریب افکار عمومی است

یک اقتصاددان گفت: تا زیر ساخت های اقتصادی عمل حذف صفر از پول ملی مهیا نشود، عملیات کمرنگ کردن صفرهای اسکناس بیهوده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، طی دو روز گذشته اعلام شد: ایران چک ۱۰۰ هزار تومانی و اسکناس ۱۰ هزار تومانی جدید با طراحی و خصوصیت های امنیتی نوین به زودی توزیع می شود. بانک مرکزی به منظور آمادگی برای اجرای طرح حذف چهار صفر از پول ملی، اقدام به کم رنگ کردن چهار صفر در این اسکناس ها کرده است.

همتی رییس کل بانک مرکزی در خصوص ویژگی های جدید اسکناس ها بیان کرد: ایران چک ۱۰۰ هزار تومانی جدید که با خصوصیات امنیتی نوین طراحی شده در پاسخ به نیازهای مبادلاتی نقد هموطنان عرضه می شود و همچنین اسکناس ۱۰ هزار تومانی جدید در مقایسه با اسکناس های جاری از فاکتورهای امنیتی بالاتری برخوردار است.

طبق اعلام بانک مرکزی، برخی خصوصیات امنیتی ایران چک و اسکناس جدید مشتمل بر واتر مارک سه بعدی، الکتروتایپ، فایبرهای نامرئی فلورسنتی چند رنگ، نخ امنیتی با ویژگی تغییر طیف، چاپ نوری مغناطیسی و نوار طلایی درخشان است که احراز اصالت را برای عموم مردم تسهیل می کند.

رسانه ها از چاپ اسکناس جدید ۱۰ هزار تومانی خبر داده اند و تصاویر آن را منتشر کرده اند. در طراحی این اسکناس (صد هزار ریالی) چهار صفر آخر عدد کمرنگ شده و عدد ۱۰ در دو طرف اسکناس دیده می شود. اما بانک مرکزی هنوز این تصاویر را تایید یا رد نکرده است.

ماجرای حذف صفر پول ملی از آغاز

در سال ۱۳۷۲ برای اولین بار ایده حذف صفر از ریال مطرح شد و در سال ۱۳۸۶ مجدداً ایده حذف صفر از پول ملی با دستور محمود احمدی نژاد در دستور کار قرار گرفت. سال ۱۳۸۶ بانک مرکزی با راه اندازی سایت ویژه رفرم پول ملی، از مردم درخواست کرد تا نظرات خود را پیرامون نام واحد جدید پولی و همچنین میزان صفرهایی که باید از پول ملی حذف شوند ارائه دهند اما این طرح فراموش شد. این فراموشی تا اواسط آبان ماه سال ۱۳۹۵ ادامه داشت تا اینکه حسین قضاوی معاون وقت امور بانکی وزیر اقتصاد که در دولت قبل در سمت معاون اقتصادی بانک مرکزی فعال بود بر ضرورت حذف پول ملی تأکید کرد.

بعد از این مصاحبه و در ۱۷ آذر ماه ۱۳۹۵ خبری از هیأت دولت بیرون آمد که حکایت از رأی کابینه دولت یازدهم به اصلاح پول ملی و تغییر واحد پولی از ریال به تومان داشت. البته این تصمیم بر اساس طرح بانک مرکزی اتخاذ شده بود.

۱۱ دی ماه ۱۳۹۷ و با رونمایی از ایران چک های جدید یک بار دیگر موضوع حذف صفر از پول ملی به خبر رسانه ها تبدیل شد. بانک مرکزی از ایران چک های ۵۰ هزار تومانی رونمایی کرد که ۴ صفر آن کمرنگ شده بود و همین موضوع حذف چهار صفر از پول ملی را تقویت می کرد.

این موضوع توسط عبدالناصر همتی رئیس کل بانک مرکزی مورد تأیید قرار گرفت. سایت بانک مرکزی طی خبری در مورخه ۱۶ دی ماه ۱۳۹۷ محتویات نشست رئیس کل بانک مرکزی با نمایندگان عضو فراکسیون ولایی مجلس را منتشر کرد. در این نشست عبدالناصر همتی عنوان نموده بود که لایحه حذف چهار صفر از پول ملی از سوی بانک مرکزی تقدیم دولت شده است و امیدوارم هر چه سریع تر این مهم به نتیجه برسد. سرانجام موضوع حذف صفر از پول ملی در ۹ مرداد ۹۹ تصویب شد. رسانه ها گزارش های بسیاری در پیرامون ضرر و منفعت های این طرح نوشتند.

این اقدام بانک مرکزی هم جنبه های مثبت دارد و هم منفی که بستگی به سیاست های پولی کشور دارد که بتوانند از جنبه های مثبت آن بیشتر استفاده کنند یا جنبه های منفی آن متاثر شوند. جنبه های مثبت حذف چهار صفر از پول ملی این که معمولاً هزینه های مبادلاتی را کاهش می دهد. از نظر روانی ارزش پول ملی تقویت می شود و کار شمارش و حسابداری نیز آسان تر می شود. ضمن آنکه هزینه های چاپ کاغذی پول تا حدودی کاهش می یابد و مسکوکات دوباره به جریان خواهد افتاد.

بزرگ ترین ایرادی که منتقدان به حذف چهار صفر دارند، این که این اقدام ییب ایجاد تورم می شود. از سوی دیگر حذف چهار صفر هزینه های مربوط به تغییر نوع حساب ها را به دنبال دارد، زیرا حساب های بانکی باید تغییر کند و سیستم بانکی باید حسابداری را تغییر بدهد و هزینه های اینگونه وجود دارد.

به طور مثال برزیل ۱۸ صفر از واحد پولی خود حذف کرده است. کشورهایی هستند که هیچ تغییری به وجود نیاورده اند و همچنین کشورهای مختلفی بهره های مثبت و منفی از این کار برده اند. به طور کلی نمی توان گفت که حذف چهار صفر از پول ملی واقعا خوب است یا بد، اما در مجموع این اقدام در بلندمدت خوب است و منافع آن بیشتر از مضراتش است.

خبرنگار اقتصادی پرسون برای تصریح این موضوع گفت و گویی با احسان سلطانی اقتصاددان داشته که به شرح ذیل است.

این اقتصاددان در خصوص کم‌رنگ کردن صفرهای اسکناس اظهار داشت: این عملکرد دولت بیشتر شبیه خوراک مطبوعاتی دادن به خبرگزاری‌ها و مردم است و معمولاً بی‌حاصل و هدف می‌باشد. دولت و مجلس ابتدا باید تلاش کنند تا مشکلات اقتصادی به وجود آمده را حل نمایند و بعد به سراغ این کار بروند. پیشنهاد دولت و مجلس برای حذف صفر از پول کشور، برای چهارمین بار است که مطرح می‌شود و به نظر می‌رسد که تنها برای سرگرم کردن افکار عمومی باشد.

سلطانی بیان کرد: تا زیرساخت‌های اقتصادی عمل حذف صفر از پول ملی مهیا نشود این عملیات به نتیجه‌ای نمی‌رسد. با حذف صفر از پول ملی تنها یکسری مبادلات آسان‌تر می‌شود. به طور مثال در حال حاضر واحد ناخالص داخلی آمریکا ۱۸ هزار میلیارد دلار است و برای ایران نزدیک به ۳ هزار میلیارد تومان است. پس اگر در داخل کشور ۴ صفر حذف شود راحت‌تر مبادله خواهیم کرد. اما این موضوع مشهود به اینکه موتور خلق تورم بی‌ارزش سازی پول خاموش شود.

وی مطرح کرد: هدف اصلی بانک مرکزی از حذف ۴ صفر از پول ملی کاهش تورم‌های عجیب فعلی و حفظ ارزش پول ملی است. برای آن که این طرح به موفقیت برسد نیازمند همکاری جامعه و مسئولین و نظام اقتصادی است.

این اقتصاددان در پایان خاطر نشان کرد: تا زمانی که با بی‌ثباتی اقتصادی و تورم مواجه هستیم، می‌خواهیم هزینه زیادی را به مردم و اقتصاد تحمیل کنیم. این کارها ظاهری و سطحی است و ابتدا باید باطن قضیه را درست کنیم. دولت و مجلس ابتدا باید تلاش کنند تا مشکلات اقتصادی به وجود آمده را حل نمایند و بعد به سراغ این کار بروند.

سخن آخر

تعداد زیاد صفر پول، مشکلات بسیاری را در ارقام اقتصادی، مبادلات تجاری، عملیات حسابداری و ثبت شرکت‌ها ایجاد می‌کند که در صورتی که حذف شوند، این امور مقداری تسهیل می‌شوند و می‌توانیم خیلی ملموس‌تر و راحت‌تر با این ارقام خو بگیریم، آنها را بخوانیم و اشتباه نکنیم. همین الان در بانک‌ها مردم در نوشتن حواله انتقال پول به خاطر این صفرهای بسیار زیاد، به اشتباه می‌افتند. حالا اگر این صفرها کم شود مسلماً این اشتباهات هم کاهش می‌یابد.

ممکن است یک احساس کاذب زودگذر ایجاد کند؛ ضمن اینکه وقتی حقوق کارگری که یک میلیون تومان معادل ۱۰ میلیون ریال می‌گیرد می‌شود ۱۰۰۰ تومان، آن وقت این رقم جدید در نظر او خیلی کمتر از ارزش واقعی آن است و ممکن است در هزینه‌کرد نیز راحت‌تر آن را خرج می‌کند.

در این شرایط، گردش پول افزایش می‌یابد و این امر به خودی خود باعث افزایش تورم می‌شود. مساله دیگری که باید به آن توجه کرد این است که وقتی ما شرایط اقتصادی را بسامان کنیم و رشد اقتصادی ایجاد شود و تورم کاهش یابد، بازار پول در این شرایط، خود به خود به اقتصاد کمک و زمینه رشد اقتصادی را بیشتر فراهم می‌کند.

بر اساس پیش‌بینی‌ها در سال جاری، رشد اقتصادی ما منفی ۴/۵ درصد است. اگر توسعه اقتصادی را ۴۰۰ میلیارد دلار با دلار هزار تومانی در نظر بگیریم و حدود چهار درصد از آن به‌عنوان رشد منفی اقتصادی کم کنیم، می‌شود ۱۶ میلیارد دلار؛ یعنی ۱۶ میلیارد دلار از بین رفته و نابود شده است.

یعنی ۱۶ میلیارد دلار کالا کمتر تولید و عرضه شده است. اما مگر تقاضا کم شده است؟ خیر؛ بنابراین، تورم بالاتر می‌رود. ما تا ساختار اقتصادی را درست نکنیم هر چقدر از پول ملی صفر کم کنیم تاثیر کاهشی بر تورم نخواهد داشت.